

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 26. De libris damnatis à diuersis Rom. Po[n]tificibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

De libris dānatis in Extrauagāibus.

Vigesima quinta quæstio est. Libri hæreticales seu erronei, de quibus agitur in Extrauagāibus per Ecclesiam condemnati; qui sunt?

Ad hanc a respondemus, quòd in extrauagāibus nullus liber apparet, vt talis condemnatus, nisi in extrauagāti domini Ioānis Papa XXII. que incipit, *Quia vir reprobus*, in qua libelli qui dantur, quos contra constitutiones prædictas, cum inter, & Quia quorundam, de proprio & communi considerat, & ad studia generalia miserat, ac in valuis Ecclesiarum, & alijs locis affigi fecerat, frater Michael de Casena hæreticus prædictus, dudum Generalis Minister ordinis fratrum Minorum, tanquam hæreticales cum suo auctore hæretico condemnantur.

COMMENT. I.

AD hanc respondemus, quod in Extrauagāibus nullus liber apparet, &c.) De hac quoque tractatione copiose egit auctor supra sub alijs terminis q. 8. sanctus Anconinus in sum. p. 4. tit. x. c. 7. §. 5. & Turrecremata in summa de Ecclesia, lib. 4. parte 2. cap. 37.

Hæc autem extrauagānis incipiens, Quia vir reprobus cuius hic meminit Emericus, nondum est impressa, nec peruenit adhuc ad manus nostras.

Quantum vero attinet ad hunc Michaelum de Casena hæreticum, plenissime de eo egimus cum Emerico supra in hac 2. parte, qua §. 15. vnde quæstio hæc lumen declarationis accipiet.

De libris damnatis à diuersis Romanis Pontificibus.

SUMMARIUM.

- 1 Libri Petri Ioannis damnati à Ioan. XXII.
- 2 Alexander IIII. damnauit lib. inscrip. Euangelium æternum.
- 3 Opuscula xx. Raymundi Lulli prohibita.
- 4 Litteræ Gregorij XI. de prohibitione dictorum librorum.

Vigesima sexta quæstio est. Libri hæreticales seu erronei, per diuersos summos Pontifices, de fratrum suorum consilio, post mortem illorum, qui libros huiusmodi ediderunt, damnati; qui sunt?

Ad hanc a respondemus, quòd dominus Ioannes Papa XXII. Aumione residens, informatus de peruersa doctrina fratris Petri Ioannis de ordine fratrum Minorum, cū magno consilio multorum in Theologia Magistrorum, & doctorum, condemnauit dicti fratris Petri Ioannis, de quo actum est supra, hos libros vt vere hæretica-

Ales, scilicet, postillam super Apocalypsim: postillam super Matthæum: postillam super Canonicas, propter errores contentos in eis, hæreses, que recitantur supra q. 9.

2 Ante prædictorum librorum condemnationem factam per prædictum dominum Ioanē XXII. dominus Alexander IIII. condemnauit librum appellatum, Euangelium æternum, propter hæreses & errores, quæ recitantur supra q. 9.

3 Post quem dominus Gregorius XI. condemnauit xx. volumina cuiusdam Raymundi Lulli, propter plures hæreses & errores, quæ recitantur supra q. 9. Libri autem condemnati & combusti per dominum Papam prædictum istu erant: Liber de philosophia amoris. liber de centum Dei nominibus. liber de contemplationum. liber de vii. arboribus, liber de Ecclesiasticis prouerbij. liber de confessione, contritione, satisfactione, & oratione. liber de orationibus. liber amari & amici. liber de benedicta tu. liber. de beata Maria. liber de articulis fidei. liber de doctrina puerili. liber de planctu Raymundi. liber de intentionibus. liber de arte amatiua. liber de tentatione. liber de oratione: & est alius à prædicto. liber de anima, liber sententiarum. liber apostolicum.

Prædicta autem viginti volumina sunt condemnata per Bullam domini Papæ Gregorij XI. tenoris sequentis.

4 Bulla Gregorij Papæ XI. qua condemnantur viginti volumina Raymundi Lulli, & cetera eiusdem opera interdicuntur.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei, venerabilibus fratribus Archiepiscopo Tarracon. eiusque suffraganeis: Salutem & Apostolicam benedictionem.

Conseruationi puritatis catholice fidei, quam multi nequæ filij scelerati suis falsis assertionibus maculare nitentes, inter triticum purum agri Dominici pestiferū semē zizanix seminant, cum ad nostrum præcipue spectet officium, vt euellamus praua, et detruamus peruersa, prouidere salubriter, & animarum illaqueationibus obuiare cōfestim plenis desiderijs affectantes, opportuna in his, quæ possumus, remedia, studio pastoralis sollicitudinis adhibemus. Dum siquidem dilectus filius Nicolaus Emerici ordinis fratrum Prædicatorum professor, in sacra theologia magister, in regnis Aragoniæ, Valentix & Maioricarum Inquisitor hæreticæ prauitatis, nobis exposuit, se in regnis eisdem inuenisse viginti volumina diuersorum librorū, in vulgari scriptorum, à quodā Raymūdo Lullo ciue Maioricarum editorum, in quibus (vt ipsi In-

quisitori videbatur) multi continebantur errores, & hæreses manifestæ: & quod non nulli de prædictis, & alijs regnis, libris vtebantur eisdem, & eorum doctrinæ dabant fidem non modicam in grande suarum periculum animarum: supplicauitque nobis Inquisitor ipse, ut (ne simplices deciperentur ex libris ipsis) dignaremur in hac parte de oportuno remedio prouidere: Nos autem cupientes animarum iam forsan imbutarum, & quæ imbuti possent ex peruerso dogmate dictorum librorum, periculis celestiter obuiare, dictos libros per venerabile fratrem nostrum Petrum episcopum Hostiensem, & per quamplures etiam ultra vi genum numerum in eadem Theologia magistros, examinari fecimus diligenter, per quorum relationem tandem habuimus, quod ipsi dictos libros omnes cum multa diligentia legerant, & examinauerant. & quod ultra ducentos ¶ articulos erroneos & hæreticales inuenerant in eisdem; super quibus inter eosdem Episcopum & magistros, sæpius & damnum coram nobis habita disputatione solemniter, ipsos articulos (ad vitandum prolixitatis tædium, & horribilitatem eorum, haberi volumus præsentibus pro expressis) erroneos, & manifeste hæreticales de ipsorum Episcopi & magistrorum concordio consilio, censuimus reputandos. Cum autem, sicut Inquisitoris præfati continebatur assertio, in prædictis regnis alij libri, qui asseruntur editi à iam dicto Raymundo, reperiri dicantur, in quibus huiusmodi iam reperti, & alij errores & hæreses creduntur probabiliter contineri: Nos volentes de huiusmodi alijs libris & eorum doctrina informari plenarie, & super eis prouidere salubriter, ne fideles in errores huiusmodi damnabiliter prolabantur, fraternitati vestræ de fratrum nostrorum consilio, per Apostolica scripta committimus & mandamus, quatenus diebus Dominicis & festiuis, in singulis Ecclesijs vestris cathedralibus, ac curatis, necnon religiosorum quorumcunque ordinum, exemptorum & non exemptorum, etiam Cisterciensis, Carthusiensis, Cluniacensis, Præmonstratensis, Grandimontensis, sanctorum Benedicti & Augustini, ac fratrum Prædicatorum, Minorum, & Eremitarum eiusdem sancti Augustini, & Carmelitarum, & aliorum ordinum vestrarum ciuitatum & diocesium, intra missarum solænia existentibus

† in codice Sabellano legitur: quadrigentos.

A populis ad diuina, & prædicationibus, per vos vel ¶ alios, quantum cito commodè poteritis, faciatis proponi, quod omnes & singule persone vtriusque sexus, cuiuscunque status, ordinis, vel conditionis existant, earumdem vestrarum ciuitatum & diocesium seu commorantes in eis, habentes libros quoscunque a præfato Raymundo editos (ut præfertur) ipsos infra vnus mensis spatium vobis assignare: & illi qui sciunt alias personas libros eosdem habentes, eas vobis reuelare ac nominare procurent: vosque libros recipi faciatis eosdem, quos cum habueritis, quam cito commodè poteritis, curetis nobis fideliter destinare ut ipsos simili examini subicere valeamus. Cæterum quia doctrina, seu potius dogmatizatio prædictorum librorum examinationem reperitur erronea, hæreticalis, & periculosa nimium animabus: uehemens suspicio est habenda, quod in alijs libris editis à dicto Raymundo similes vel alij (ut præfertur) contineantur errores, vobis mandamus, quod omnibus & singulis eisdem personis vestrarum ciuitatum & diocesium, doctrinam seu potius dogmatizationem, & usum huiusmodi librorum interdici studeatis, donec super his per sedem Apostolicam aliud fuerit ordinatum. Contradictores per censuram ecclesiasticam appellacione postposita, compescendo: Non obstantibus, si aliquibus communititer, vel diuifim à sede Apostolica sit inultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari aut extra uel ultra certa loca, ad iudicium uocari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de uerbo ad uerbum de indulto huiusmodi mentionem, & quibuslibet exemptionibus, & alijs priuilegijs & litteris Apostolicis, quibuscunque locis, personis, uel ordinibus, sub quacunque forma, uel expressione uerborum eadem sede concessis, de quibus eorumque totis tenoribus, etiam de uerbo ad uerbum in nostris litteris mentio sit habenda: & per quæ præceteris mandati nostri effectus ualeat quomodolibet impediri. Insuper uolumus quod per te frater Archiepiscopo, tenor presentium sub tuo, uel officialis tui sigillo, ad tuos fratres suffraganeos transmittatur, cui per uos adhiberi uolumus, uelut ipsis originalibus plenam fidem. Datum Auinionē viij. Kalenda. Februarij, Pontificatus nostri anno VI.

C O M-

COMMENT. LI.

Vigesima sexta quaestio est: libri, &c. Ad hanc respondemus, &c.]

Hec quaestio in Barcinonensi impresso mutila videtur & imperfecta, sic cum ceteris exemplaribus confertur, ubi paulo fufius concipitur, ut mox subiungam: non tamen est visum ab impresso recedere. Ceterum haec aliorum codicum magna est auctoritas, eorum lectionem hic apponere placuit: Bononiensis ergo, Sabellanus, & codex Cardinalis de Gambara manuscripti ita habent.

Ad hanc respondemus, quod Papa Innocentius III. condemnauit libellum seu tractatum, quem ediderat Ioachim contra magistrum Petrum Lombardum, tanquam haereticalem: & hoc post mortem eiusdem Ioachim Abbatis, ut patet extra de sum. Trinit. & fide catho. ca. Damnamus. Postquam tempore Ioannis Papae XXII. frater Petrus Ioannis de ordine fratrum Minorum oriundus de Villa, quae dicitur Ceriacum, diocesis Biturris, in Theologia lector famosus, mortuus est, & sepultus in ecclesia fratrum Minorum ciuitatis Narbonen. quo mortuo quidam eum sanctum, quidam eum haeticum fratres eiusdem ordinis palam, & publice praedicabant, propter quod simplices decepti, quam plures de Catalonia, Carcalsona, Tholosa, & Prouincia ad eius tumulum confluxerunt: prudentes vero huiusmodi subsannabant, eumque & per istos & per illos haec fuissent exposita praedicto domino Ioanni XXII. Papae: isti petentes quod vi haeticus condemnaretur, illi vero quod prout sanctus, sanctorumque catalogo ascriberetur, ipse dominus Papa se plenius informauit, & tandem reperit, quod dictus Frater Petrus Ioannis dum viueret, ediderat postillam super Apocalypsim haeresibus, & blasphemis conspersam intolerabilibus, & prauiam diligenti examinatione Magistrorum in Theologia, & Doctorum in iure, eandem tandem vt haereticalem de consilio fratrum suorum publice condemnauit: Ac etiam postillas super Mattheum, & super Canonicas per eundem editas in forma: Cuius postilla super Apocalypsim haereses, blasphemias, & errores habentur supra hac parte 2. quaest. 9. Quibus condemnatis, idem dominus Papa Ioannes fecit exhumari ossa dicti fratris Petri Ioannis & omnia tam cereas imagines: quae pannos per manus simplicitum ad eius tumulum deducta, Narbone fecit publice concremari. Aliqui tamen volunt dicere, quod licet ossa fuerint exhumata, non tamen cum praedictis concremata, sed a uisione deducta, de nocte in Rhodanum proiecta, pro eo quia repertum extitit, quod libros suos praedictos quia repotuerat correctioni sacrosanctae Romanae Ecclesiae.

Tempore quoque domini Gregorij Papae VI. praedictus frater Nicolaus Emerici praesetauit eidem domino Papae viginti libros a quodam Raymundo Lullo dudum defuncto, ciue Maioricarum editos, qui dominus Papa prauiam diligenti exami-

natione Magistrorum in Theologia viginti & ultra, eos de fratrum suorum consilio propter quae plures ibi repertas haereses & errores publice condemnauit, vt haec omnia & errores ipsi plene patent supra part. 2. q. 9.

Libri autem haereticales praedicti sunt isti: Liber qui intitulatur: De doctrina puerili, & incipit: *Deus vol quens cuytem.*

Libri qui intitulatur: De articulis fidei, & incipit.

Libri qui intitulatur: De arte generali, seu de septem arboribus, & incipit.

B Libri qui intitulatur: De centum Dei nominibus, & incipit.

Libri qui intitulatur: De ecclesiasticis prouerbis, & incipit.

Libri qui intitulatur: De sancta Maria, & incipit.

Libri qui intitulatur: De benedicta tu, & incipit.

Libri qui intitulatur: De planctu sanctae Mariae, & incipit.

Libri qui intitulatur: De arte amatiua, & incipit.

Libri qui intitulatur: De amato & amico, & incipit.

Libri qui intitulatur: De Euast & Blanquerna, & incipit.

Libri qui intitulatur: Liber Intentionum, & incipit.

Libri qui intitulatur: Liber Orationum, & est alius a praedicto, & incipit.

Libri qui intitulatur: De Philosophia amoris, & incipit.

Libri qui intitulatur: De anima, & incipit.

Libri qui intitulatur: Liber de oratione, & incipit.

Libri qui intitulatur: Liber contemplationum, alius a praedicto, & incipit.

Libri qui intitulatur: De contritione, confessione, satisfactione, tentatione & oratione, & incipit.

Libri qui intitulatur: quaestiones super quatuor libros sententiarum, & incipit.

Libri qui intitulatur: Planctus Raymundi Lulli & incipit.

Ita in tribus manuscriptis, ut dixi, quae breuius continentur in Barcinonensi, a quo non est visum recedere tamen uarietas obseruanda fuit.

E b Informatus de peruersa doctrina fratris Petri Ioannis,] *Qui fuerit hic Petrus Ioannis, & quo tempore vixerit, abunde diximus supra super quaestione 9. huius 2. partis: ea sunt ergo ad memoriam renouanda, vt hic locus apertius intelligatur.*

c Dominus Alexander IV. condemnauit librum appellatum, Euangelium aeternum.] *Idem docuit Emericus supra in hac 2. parte. q. 9. nu. 4. §. Aduertendum tamen: ubi etiam dixi, quae hunc locum illustrabunt.*

Prorsus obseruandum est, vt scribit sanctus Antonius

tonius in Summa, par. 4. tit. 11. ca. 7. §. 5. & Turre-
cremata in Summa de Ecclesiis, lib. 4. parte 2. c. 37.
Alexandrium IIII. per quendam extrauagantem in-
cipien. Quidam scriptura sacra. damnasse quendam
libellum Guilielmi de sancto amore, in scriptum. De
periculis nouissimorum temporum. quem ille edi-
derat contra Stationem religiosorum Mendicantium.
item alios quosdam libellos detractione & errorib.
plenis, editis a magistris quibusdam Parisiensibus
contra eosdem ordines Medicantes: quos damnauit
idem dominus Alexander IIII. per extrauag. inci-
p. Ex alto fuisse conspiciamus. & per aliam ex-
trauag. incip. Cum olim ac Beatus etiam Thomas

ut prae citato loco refert S. Antonius eos errores,
editis contra ipsos libros efficaciter confutauit. I
d. Conseruationi puritatis, &c. J Solus Barcino
nensis impressus habet hanc Gregorij bullam hoc lo-
co insertam, in Bononiensi autem & Sabellauno re-
peritur in fine secunda partis. est autem haec bulla
anni sexti, ut apparet ex Data.

Sed obseruandum hoc est, ante condemnationem
librorum Raymundi Lulli factam per hanc extrau-
agantem pontificatus domini Gregorij anno sexto
alia processisse velut prae paratoria ad condemnatio-
nem faciendam, ut apparet ex Regeſto domini Gre-
gorij XI. quod in Vaticana bibliotheca Romae serua-
tur. Nam in 2. volumine Regeſti anni II. fol. 13. i.
littera Gregorij Pape XI. extat ad Archiepiscopum
Tarracon. incipien. Nuper dilecto filio. quibus pra-
cipitur praedicto Archiepiscopo, ut sibi faciat exhi-
beri libros Raymundi Lulli, in quibus quamplurimi
errores dicebantur contineri, ut eos comburat & co-
buri faciat, si praenota cognitione ita esse reperiat. Da-
ta autem fuerunt huiusmodi litterae apud pontem
Sorgie Auinionen. dieces. nonis Iunij, Pontificatus
Gregorij XI. anno II.

Item in 2. volumine Regeſti anni IIII. fo. 201.
referuntur aliae litterae eiusdem domini Gregorij in-
cipien. Ad audientiam. quibus praecipitur officiali-
bus Episcopi Barcinonen. ut diligenter transmittat
ad dominum Papam, librum quendam Raymundi
Lulli in perganenis, & in vulgari Catalonico scri-
ptum, in quo similiter plurimi errores scripti perbi-
bebantur. Data vero fuerunt haec litterae apud Villa
nonam Auinionen. dieces. tertio Calend. Octobris,
Pontificatus domini Gregorij XI. anno IIII.

QUESTIO XXVII.

De libris damnatis de mandato spe- ciali domini Papae.

Igesima septima quaestio est: Libri
haereticales, & erronei de mandato
speciali domini Papae, extra curiam
auctoritate Apostolica condemna-
ti, qui sunt:

Ad hanc respondemus, tempore domini Gre-
gorij Pape XI. dominus Petrus Archiepiscopus
Tarracon. & frater Nicolaus Emyerici de ordi-
ne Praedicatorum, Inquisitor Aragoniae, ut vere
haereticales & erroneas, quendam libellum de

damoniu inuocatione, qui incipit: Misericordia
& veritas, & quendam alium, qui incipit: Vtrum
quilibet infidelis tam diuinis, quam Apostolicis
canonibus teneatur obedire, & quaedam alia opu-
scula, ut omnia haereticalia & erronea, edita per
quendam Raymundum Neophitum, sententia-
liter condemnarunt, propter haereses & errores
in eis contentos, qui recitantur supra §. q. 10.

COMMENT. III. 52

DE mandato speciali domini Papae conde-
nati, &c. Hic videtur indicari non potuisse
Episcopum & Inquisitorem condemnare hos libros
nisi mandatum habuissent speciale a sede Aposto-
lica, quod videtur dubium; cum eorum in hac re
in ceteris ad fidem spectantibus non mediocri sit
iurisdictio, ergo ut res haec, quae cognita est dignissi-
ma, et valde etiam necessaria radicitus intelligatur
breuiter mihi hoc loco est dicendum, quanta sit iudi-
cum ecclesiasticorum in hac re iurisdictio.

A primis quidem Episcopi & Inquisitores ad-
nare possunt & prohibere in suis diocesis libris
omnes, qui continent dogmata expresse condemnata
per Ecclesiam, tamen si ab auctoribus nominatim non
condemnatis compositi sunt, et ratio in promptu est:
quoniam quae semel damnata sunt, absque noua con-
demnatione prohiberi possunt, ne nouis semper dispu-
tationibus, quae salubriter sunt semel sancita, perui-
bentur, & in dubium reuocentur, ut dixit Gelasius
in epistola ad Episcopos Dardaniens, quem retuli su-
pra par. 1. super l. nemo clericus, c. de Summa Tri-
nit. vers. nam & iniuriam facit.

Rursus Episcopi et Inquisitores prohibere etiam
possunt in suis diocesis libros de haeresi suspectos
ob quamcumque haeresis suspicionem, tamen si sint a
catholicis auctoribus editi, cum enim possunt proce-
dere aduersus quosuis homines, saltem ad inquiren-
dum, etiam ob leues probabiles tamen haeresis suspicio-
nes, ut voluit auctor Repertorij verborum suspectus.
S. item nota, & Mattheus Aſſiſſius in consil. in-
consultilem, & Carverius tract. de haeret. nu. 136. et
alii, quos retuli infra in hac 2. parte super q. 56. pro-
fecto multo magis poterunt agere in libros suspectos
eosque prohibere, qui continent propositiones sus-
pectas: quia libri fortiores nervos habent ad nocendum
quam homines: cum qui eos legunt firmiter eis insinuant,
quam qui homines loquentes audiunt. Item quia ut
ne haereticorum voces vix vnam civitatem replere
possunt, libri autem cum facile hinc & inde trans-
suehantur, non modo vnam civitatem, sed & regna
& provincias insinuant. sunt enim velut perpetui qui-
dam fontes haeresum virus copiose emittentes.

Ad haec, Inquisitores & Episcopi absque manda-
to speciali summi Pontificis ex propria iurisdictio-
ne possunt prohibere libros non modo suspectas con-
tinentes propositiones, ut proxime dixi; verum etiam
scandalosas, periculosas, erroneas, haeresim sapien-
tes, a fide catholica quavis ratione discrepantes, &
Christiane pietatis ac bonis moribus non conformes:
quod cauit Paulus Papa tertius rescripto quodam
incipiente. In Apostolice culminis, quod in fine
huius operis in bullario litterarum Apostolicarum
cura.